

Verksamhetsplan 2020

Parkmiljöavdelningen norra innerstaden

Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm

Handläggare: Sofia Regnell

Till
Parkmiljöavdelningen norra
innerstaden

Telefon: 08-508 09 21

Verksamhetsplan 2020 för Parkmiljöavdelningen norra innerstaden

Innehållsförteckning

Inledning	3
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	5
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	5
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	14
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	14
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	16
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	17
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	19
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	25
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	25
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	26
Uppföljning av ekonomi.....	29
Resursanvändning	29
Budget 2020	29

Inledning

Stockholm är en av Europas mest attraktiva huvudstäder, och Stockholmsregionen växer kraftigt. Fram till år 2025 beräknas staden växa till en miljonstad. Parkernas roll i den växande staden har förändrats och nyttjandet av stadens offentliga rum har ökat påtagligt. Mycket tyder på att parkernas och naturens betydelse som mötesplatser och platser för rekreation och återhämtning kommer fortsätta öka i takt med att staden växer och att fler människor bor allt tätare. Detta gör att parker och torg får en starkare roll som mötesplats och arena för aktiviteter. Samnyttjande av ytor kommer att bli ännu viktigare och betydelsen av att kontinuerligt utveckla drift och skötselmetoder ökar ju fler som använder de offentliga rummen. Stadsdelsnämnderna har ansvar för skötsel av och investeringar i parker och naturområden. Förvaltning och utveckling av dessa sker i enlighet med respektive nämnds parkplan. Parkernas karaktärsdrag och gröna kulturvärden ska förvaltas. Åtgärder som vidtas ska syfta till att värna och utveckla de kvaliteter och värdefulla kulturmiljöer som finns. För att kunna göra rätt insatser är även synpunkter och dialog med medborgarna en viktig kunskapskälla för att kunna göra rätt insatser.

Samtidigt som parkerna får en starkare roll som mötesplats och arena för aktiviteter i takt med att staden växer, så blir parkerna allt mer angelägna för att vi överhuvudtaget ska kunna leva och må bra i staden. Stadens parker och natur fungerar som en livsviktig, levande infrastruktur som bland annat ger oss rent vatten, bullerdämpning och en reglerad temperatur. Ett förändrat klimat kommer bland annat innebära en ökad och alltmer intensiv nederbörd. Detta innebär att kraven på utjämning och fördröjning av vattenflöden ökar och att omhändertagandet av dagvatten behöver utvecklas. Vid parkupprustningar och planering av nya parker arbetar förvaltningen därför med att hitta lösningar för att kunna ta hand om den ökade nederbörden och som även kommer växter och ekosystem till del.

Parkmiljöavdelningen bidrar med det lokala perspektivet i stadsutvecklingen genom att delta i fackförvaltningarnas arbete med planeringen för nya och attraktiva bostäder med grönskande utomhusmiljöer och bra samhällsservice. Det är angeläget att tidigt beakta nämndens behov av förskoleplatser, bostäder med särskild service, äldreboenden samt parker och grönområden.

Parkmiljöavdelningen arbetar aktivt för att alla ska vilja och ha möjlighet att nyttja parkerna. I planeringen finns ett tydligt barn- och jämställdhetsperspektiv. Bland annat efterfrågas barnkonsekvensanalyser och avdelningen arbetar för att rymliga och ändamålsenliga förskolegårdar skapas. Det är också viktigt att tillgången till park, lek och idrottsmiljöer är god. Parkerna ska vara tillgängliga för alla och enligt nämndernas parkplaner genomförs kontinuerligt åtgärder som stärker tillgängligheten. Avdelningen arbetar även aktivt för att parker och grönområden ska upplevas trygga. Parker och grönområden analyseras utifrån inkomna synpunkter, trygghetsvandringar och medborgarförslag som ligger till grund för trygghetshöjande åtgärder.

I de tre stadsdelsområden som parkmiljöavdelningen ansvarar för ligger tre av stadens stora utvecklingsområden, Norra Djurgårdsstaden, Hagastaden och Västra Kungsholmen.

Organisations- och ledningsstruktur

Parkmiljöavdelningen norra innerstaden är en gemensam stadsmiljöorganisation för stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Avdelningen ansvarar för park- och samhällsplaneringsfrågor för de tre nämnderna. Organisatoriskt tillhör

parkmiljöavdelningen Norrmalms stadsdelsförvaltning.

För verksamheten finns en styrgrupp som består av stadsdelsdirektörerna från respektive stadsdelsförvaltning. Parkmiljöavdelningens chef är föredragande på styrgruppsmötena.

Personal

Parkmiljöavdelningen har för närvarande nio helårsanställda, tre landskapsarkitekter, tre parkingenjörer, två samhällsplanerare och en chef. Under sommarperioden planeras för extrapersonal för kontroll och uppföljning av entreprenörens parkskötsel. Under året kommer rekrytering av ny parkingenjör förberedas då en av avdelningens parkingenjörer går i pension i början av 2021.

Budget

Stadsdelsnämnderna har tilldelats medel för lokalt stadsmiljöarbete och drift- och underhåll av stadsdelarnas parker enligt den resursfördelningsmodell som kommunfullmäktige beslutat. Driftbudgeten för 2020 uppgår till 17,4 mnkr för Norrmalm, 13,8 mnkr för Kungsholmen och 14,2 mnkr för Östermalm. Till detta tillkommer en budget för parkinvesteringar och reinvesteringar som för Norrmalm uppgår till 15,7 mnkr, för Kungsholmen 14,2 mnkr och för Östermalm 12,5 mnkr.

Värdegrund

Utifrån Norrmalms värdegrund har Parkmiljöavdelningen norra innerstaden formulerat följande utgångspunkter för vårt arbetssätt och förhållningssätt:

- Parkmiljöavdelningens arbete utgår från att innerstadens parker och grönområden är unika resurser i staden och demokratiska mötesplatser som vi vill utveckla tillsammans med boende och besökare.
- Dialog, samarbete och engagemang är ledord för vårt arbete. Det är viktigt att alla ges möjlighet att utnyttja och påverka sin närmiljö. Vi arbetar med ett tydligt barnperspektiv i såväl dialog som genomförande. Samarbete både inom och utom Stockholms stad samt medborgardialog leder till en förbättrad verksamhet, kvalitetssäkring och social hållbarhet.
- Avdelningens resurser förvaltas och används med fokus på resultat och effekter för våra invånare. Vi stödjer och kompletterar varandra och arbetar självständigt med eget ansvar i klart definierade roller och ansvarsområden under ledning av en tydlig och närvarande chef.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	86 %	77 %	År
Kommentar Årsmål Kungsholmen 79 % Årsmål Östermalm 80 %			
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	71 %	71 %	År
Kommentar Årsmål Kungsholmen 71 % Årsmål Östermalm 71 %			
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	71 %	71 %	År
Kommentar Årsmål Kungsholmen 71 % Årsmål Östermalm 71 %			
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön		Tas fram av nämnd	År
Kommentar Årsmål Kungsholmen 86 % Årsmål Östermalm 87 %			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska samordna arbetet med att utforma ett minnesmärke efter händelsen på Drottninggatan den 7 april i samarbete med trafiknämnden, kulturnämnden och Norrmalms stadsdelsnämnd.	2020-01-01	2020-12-31
 Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att minska klotter i staden samt, om möjligt, samverka med privata fastighetsägare.	2020-01-01	2020-12-31
 Trafiknämnden ska ta fram en nämndövergripande handlingsplan för att samordna, upprätthålla och innovativt utveckla stadens arbete med skadedjursbekämpning. Arbetet sker i samarbete med fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

1.2.1. Norrmalms stadsdelsområde är tryggt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet. Förvaltningen arbetar systematiskt, strukturerat och resurseffektivt för att invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet ska vara trygga och säkra. Samverkan med lokalpolisområde Norrmalm fortsätter enligt den lokala överenskommelsen.

Förväntat resultat

Invånare, besökare och verksamma upplever att stadsdelsområdet är tryggt. Parker och grönområden upplevs som trygga.

Sergels Torg och Klaraområdet är inte längre en öppen drogscen utan en trivsamt plats där människor möts och vistas. Unga som vistas i riskmiljöer ska lotsas till mottagande, sociala och preventiva aktörer och verksamheter.

Det förvaltningsövergripande preventiva och trygghetsskapande arbetet sker systematiskt över avdelningsgränserna. Förvaltningen arbetar med platssamverkan utifrån identifierade behov.

Kunskapen kring krisberedskap är hög bland såväl egna som andra verksamheter, skolor och samverkansaktörer. Förvaltningens uthållighet och förmåga att hantera kärnuppdrag och krisberedskapsuppdrag vid allvarlig händelse förbättras ständigt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel invånare i stadsdelen som känner sig trygga i parker och grönområden	73 %		År
Kommentar			
Årsmål Kungsholmen 67 %			
Årsmål Östermalm 77 %			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Aktuella verksamheter ska upprätta lokala rutiner utifrån övergripande RSA och identifierade risker	2020-01-01	2020-12-31
Fortsätta sätta upp dekaler med trivselregler på skräpkorgar i parker och grönområden.	2020-01-01	2020-12-31
Genomföra informationsinsatser för att förtydliga vilka trivselregler och möjligheter som finns för hundägare i våra parker och grönområden.	2020-01-01	2020-12-31
Utbildning i våldsbejakande extremism	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Parker och grönområden i norra innerstaden är trygga

Förväntat resultat

I norra innerstadens parker och grönområden är tryggheten god.

Arbetsätt

Parkmiljöavdelningen deltar i stadsdelsnämndernas trygghetsarbete och har en representant i respektive nämnds Trygghets- och säkerhetsråd. Avdelningen samverkar med Polismyndigheten, civilsamhället, andra förvaltningar inom staden och aktörer i arbetet med att utveckla norra innerstadens parker och grönområden. Synpunkter som inkommer från Synpunktsportalen, trygghetsvandringar och medborgarförslag analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och för att genomföra trygghetshöjande insatser.

Parkmiljöavdelningen får in många synpunkter och förslag kring stadsdelens parker och grönområden. Flera av dessa rör medborgare som känner otrygghet eller annat obehag då de upplever att parkens trivselsregler inte följs. Det kan till exempel handla om lösspringande hundar eller cykling i park. Parkmiljöavdelning kommer därför fortsätta arbetet med att sätta upp dekaler med allmänna trivselsregler på papperskorgar i parker och grönområden. Avdelningen kommer också genomföra en informationsinsats i syfte att förtydliga vilka trivselsregler och möjligheter som finns för hundägare i våra parker.

För att bidra till att stärka den upplevda tryggheten kommer avdelningen i samarbete med kommunikatörerna att utveckla sitt arbete med att kommunicera ut goda exempel på trygghetshöjande åtgärder som genomförs i parkerna.

Kungsholmen

För att öka trivsel och upplevd trygghet i den nyligen upprustade Tora Dahls park i Fredhäll kommer förvaltningen placera ut ljusskulpturer i parken. I syfte att aktivera och befolka Kristinebergshöjden samt förebygga andelen lösspringande hundar i denna del av Kungsholmen, kommer stadsdelsnämnden anlägga en hundrastgård. Behovet av en hundrastgård i detta område har lyfts i flera medborgarförslag. Förvaltningen genomför också åtgärder på Stadshagsberget som syftar till att öka den upplevda tryggheten. Samtliga av dessa projekt förutsätter att förvaltningen erhåller trygghetsinvesteringar.

Norrmalm

Till följd av ett medborgarförslag som inkommit kommer förvaltningen anlägga en paviljong för kontemplation och stilla aktiviteter, till exempel yoga, i den nordvästra delen av Vasaparken ut mot Odengatan. Paviljongen kommer att befolka och aktivera en plats som annars inte används i så stor utsträckning. För att platsen ska kunna användas även under dygnets mörka timmar och upplevas som trygg kommer även belysning integreras i paviljongens konstruktion, vilket förvaltningen kommer att söka trygghetsmedel för.

Nätverket som arbetar med trygghetsskapande åtgärder i och kring Observatorielunden fortsätter. Det leds av parkmiljöavdelningen tillsammans med trygghets- och säkerhetssamordnare och består av aktörer som är verksamma runt Observatorielunden; polismyndigheten, fältassistent, parklek, SISAB, utbildningsförvaltningen, Vetenskapens hus, kulturförvaltningen, fastighetskontoret och trafikkontoret. Under 2020 kommer förvaltningen att rusta upp lilla utkiksplatsen i parkens övre del. Platsen har lyfts som otrygg i medborgardialoger och behöver göras mer attraktiv. Förvaltningen kommer att söka trygghetsmedel för att genomföra detta.

Östermalm

I syfte att öka den upplevda tryggheten i Hjorthagen, Ekhagen och Kaknäs naturområde kommer förvaltningen genomföra slyröjning för att förbättra siktbarheten. För att förbättra tryggheten längs stadsdelsområdets stränder kommer förvaltningen byta ut befintliga livräddningsstationer mot en typ som har en skylt med en GPS-koordinat för att räddningstjänst lättare ska kunna hitta till platsen. Förvaltningen kommer att söka trygghetsmedel för att genomföra dessa insatser.

Resursanvändning

Avdelningens och trafikkontorets kunskap.

Uppföljning

Medborgarundersökningar.

Utveckling

Utveckla samarbetet med Polismyndigheten och andra aktörer.
Utveckla analys av incidenter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Byta ut befintliga livräddningsstationer på Östermalm mot en typ som har en skylt med GPS-koordinater för att räddningstjänst lättare ska kunna hitta till platsen, under förutsättning att medel för trygghetskapande åtgärder erhålls.	2020-01-08	2020-12-31
Genomföra trygghetshöjande insatser bland annat slyröjning i Hjorthagen, Ekhagen och Kaknäs naturområde, under förutsättning att medel för trygghetskapande åtgärder erhålls.	2020-01-08	2020-12-31

Nämndmål:

1.2.2 Parker och grönområden är välskötta, tillgängliga och välkomnande

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet.
Skötsel och utveckling av parker och grönområden inom nämndens stadsdelsområde utgår från mål och riktlinjer i Norrmalms stadsdelsnämnds parkplan. En viktig del i arbetet med utvecklingen av stadsdelsområdets parker är att ta del av och analysera inkomna förslag och synpunkter. Parkerna sköts av upphandlad entreprenör enligt en så kallad funktionsupphandling som utgår från tydliga skötsel mål. Parkupprustningar genomförs kontinuerligt utifrån investeringsbudgeten.

Förväntat resultat

Kvaliteten på skötseln och renhållningen i stadsdelsområdets parker och grönområden ökar jämfört med föregående år. Parker och grönområden utvecklas i dialog med invånare som upplever att det finns möjlighet till både aktiviteter och rekreation i stadsdelsområdets parker. Parkerna är tillgängliga och attraktiva.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel invånare i stadsdelen som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden	83 %		År
Kommentar Årsmål Kungsholmen 87 % Årsmål Östermalm 85 %			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förbättra den information som finns på stadens hemsida kring i vilken omfattning lekplatser, bad med mera är tillgänglighetsanpassade.	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Parker och grönområden är välskötta, tillgängliga och välkomnande för alla

Förväntat resultat

Skötsel, underhåll och investeringar i parker och grönområden gör att de upplevs som välskötta, tillgängliga och välkomnande för alla.

Arbetsätt

När Stockholms befolkning växer, ökar nyttjandet av stadens offentliga rum och parkerna blir allt mer betydelsefulla för rekreation och livskvalitet. Det ökande trycket på parker ställer höga kvalitetskrav på parkskötsel, underhåll och upprustning. Många av norra innerstadens parker är redan idag intensivt använda med många parkbesökare, och parkerna ska skötas och utvecklas så att de blir långsiktigt hållbara. Detta är en stor utmaning när staden förtätas och andelen parkmark inte växer i motsvarande grad.

Stadsdelsnämndernas parkplaner anger strategier och mål för utveckling av parker och gröna gaturum och är ett styrdokument för de insatser som görs. Parkernas karaktärsdrag och gröna kulturvärden ska förvaltas. Åtgärder som vidtas ska syfta till att värna och utveckla de kvaliteter och värdefulla kulturmiljöer som finns.

Från och med april 2020 är Svensk Markservice AB ny parkdriftsentreprenör på Östermalm och Kungsholmen och under våren kommer fokus ligga på att förbereda och introducera den nya entreprenören.

Rent, snyggt och trivsamt i parkerna

När staden växer och allt fler använder norra innerstadens parker som ett grönt vardagsrum behöver alla hjälpas åt för att hålla dem rena, snygga och trivsamma. Förvaltningen arbetar därför kontinuerligt med information och kommunikationsinsatser som syftar till att öka engagemanget och det gemensamma ansvaret för våra parker. Under året kommer förvaltningen samverka med trafikförvaltningen kring kommunikationsinsatser.

Under sommarhalvåret är besöksstrycket i våra parker och grönområden som störst. I syfte att förstärka kontrollen av parkskötseln samt att svara på den ökade mängd synpunkter som inkommer under denna period kommer förvaltningen, liksom tidigare år, att anställa

sommarpraktikanter.

Till följd av den nya lagen om rökförbud på lekplatser kommer skyltarna på lekplatserna i parkerna behöva uppdateras med denna information.

Stärkt samverkan

Det krävs en ökad samverkan mellan verksamma i alla led, från planerare till parkarbetare för att skapa en ännu effektivare parkdrift med höjd kvalitet. För att effektivisera skräphanteringen ytterligare ses placeringen av skräpkorgar i parkerna kontinuerligt över och antalet utökas vid behov. Detta sker bland annat utifrån avdelningens pågående satsning på digitala, miljösmarta skräpkorgar.

En stor andel av norra innerstadens gröna miljöer är gatumark, och samarbetet mellan trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen är viktigt för att utveckla gröna stråk och stärka sambanden mellan parkerna, minska barriärer och göra nätet av trädplanterade gator mer finmaskigt.

Då förvaltningen tar över skötseln av nya grönytor i exploateringsprojekt, är det viktigt att det finns en heltäckande dokumentation. För att säkerställa detta krävs en stärkt samverkan med exploateringskontoret.

Hållbarhet och slitagetålighet

Parkerna ska skötas och utvecklas så de blir långsiktigt hållbara. Det ökade besöksstrycket ställer krav på att avdelningen arbetar med slitstarka material som även är miljömässigt hållbara.

Träden utgör en viktig del av staden grönstruktur och fungerar som livsmiljöer för många växter och djur. För att åstadkomma ett trädbestånd med kontinuitet över tid kan det finnas behov av att byta ut gamla träd till nya. För att kunna göra detta krävs det att inmätningar och inventeringar genomförs och att trädvårdplaner upprättas. Under 2020 fortsätter arbetet med att planera, prioritera och genomföra trädvårdsinsatser i parker och grönområden.

Till följd av den torra sommaren 2018 har många träd blivit torrskadade eller dött och stadsdelsnämnden kommer därför att intensifiera arbetet med återplantering av träd under 2020.

Medborgardialog

Avdelningen utvecklar kontinuerligt fler funktioner i parkerna och arbetar för att möta allmänhetens olika behov och önskemål. Samtidigt tas hänsyn till parkernas kulturhistoriska och ekologiska värden.

Avdelningen fortsätter att genom medborgardialog öka invånarnas delaktighet och möjlighet att påverka vid utvecklingen av stadsdelsområdets parker. Medborgardialogen kan vara i form av parkvandringar, parksamråd på plats inför parkupprustningar, enkäter på webb och på plats i parker samt trygghetsvandringar med olika målgrupper samt genom medborgarförslag. Under 2020 kommer förvaltningen genomföra medborgardialoger i samband med upprustningarna av Polishusparken, Blekholmsterrassen samt Ruddammsparken.

Tillgänglighet och jämställdhet

Parkmiljöavdelningen arbetar aktivt för att alla ska vilja och ha möjlighet att nyttja parkerna. I planeringen finns ett tydligt tillgänglighets- och jämställdhetsperspektiv. Ett sätt att stärka tillgängligheten är att förbättra informationen. Under 2020 kommer avdelningen förbättra den information som finns på stadens hemsida kring i vilken omfattning lekplatser, bad med mera är tillgänglighetsanpassade.

Jämställdhetsperspektivet finns med i de remisser som avdelningen svarar på och vid framtagandet av program för olika typer av parkupprustningar.

Kungsholmen

Från och med april 2020 så är Svensk Markservice AB ny parkdriftsentreprenör på Kungsholmen, och under våren kommer fokus ligga på att förbereda och introducera den nya entreprenören. Under 2020 genomförs upprustningen av Signalparken i Marieberg, som innebär en ny lekmiljö och förnyade parkkvaliteter. I Råambshovsparken fortsätter arbetet med mångfunktionella anpassningar för dagvatten- och skyfallshantering. I Tora Dahls park görs åtgärder för ökad trivsel och trygghet.

Under 2020 kommer även ett program för upprustning av Polishusparken vid Polishuset på centrala Kungsholmen tas fram. Parken som anlades i början av 1900-talet har ett stort besöksstryck från boende och verksamma i området. För att förbättra tillgängligheten i Mariebergsparken permanentas en gångväg. Under året kommer även förvaltningen utreda vad som kan göras för att motverka strandskoning vid Karlbergskanalen.

För att våra parker ska vara rena, snygga och trivsamma behöver vi alla hjälpas åt. Under 2020 har idrottsföreningar möjlighet att städa parkerna i samverka stadsdelsförvaltningen och organisationen Städa Sverige.

Norrmalm

Under 2020 inleds arbetet med upphandling av ny parkdriftsentreprenör på Norrmalm, gällande avtal löper ut 2021-09-31. Under året kommer även förvaltningen ta över driften av vissa grönytor från exploateringsprojektet Hagastaden.

Kvartersparken Norrbackatäppan, belägen mellan Norra stationsgatan och Norrbackagatan, genomgår en omfattande förnyelse för att möta områdets ökade behov av attraktiva miljöer för lek och vistelse i enlighet med beslutat program. Upprustningen slutförs under 2020.

Konstgräsplanen i Vasaparken är flitigt använd, är i mycket bra skick och en av de bästa för spontan- och skolidrott samt isbana enligt idrottsförvaltningen. Efter en ny bedömning från idrottsförvaltningen har det konstaterats att ett byte av konstgräset ligger många år fram i tiden. Förvaltningen kommer dock under året utreda vilken konstgrästyp och vilken fyllnad som ger fortsatt lika bra villkor för spontanidrott och isläggning och minimerar risken för att Micro plaster kommer ut i naturen.

För att skapa en ökad variation av aktiviteter i Vasaparken kommer en paviljong för

kontemplation och stilla aktiviteter, till exempel yoga, anläggas. Idén kommer ursprungligen från ett medborgarförslag. En ny entré från Torsgatan till Vasaparken kommer också att anläggas under 2020. Den nya entrén innebär att det skapas en tillgänglig passage via en ramp in i parken. Den nya entrén innebär att denna annars lite undanskymda del av parken får en större genomströmning av människor, vilket på sikt kommer att öka tryggheten på platsen. I Vasaparken kommer under året en vattenledning ersättas efter tidigare läckage.

Under året kommer ett program för upprustning av Blekholmsterrassen ut mot Klarabergskanalen tas fram. Området är i behov av en upprustning vilket bland annat lyfts i medborgarförslag.

Östermalm

Från och med april 2020 så är Svensk Markservice AB ny parkdriftsentreprenör på Östermalm, och under våren kommer fokus ligga på att förbereda och introducera den nya entreprenören. Under året kommer förvaltningen fortsätta ta över driften av nyanlagda grönytor i Norra Djurgårdsstaden från exploateringskontoret.

Humlegården firade 400 år 2019. Förvaltningen fortsätter att kontinuerligt rusta denna anrika park. Under året behöver Linnéplanteringen i Humlegården rustas upp med bland annat plantering av nya växter. Förvaltningen kommer även genomföra åtgärder för att göra Humlegården mer rustad för att kunna ta hand om och rena dagvatten samt hantera kraftiga regn som kan komma i framtiden.

Upprustning av gångvägar, sittplatser med mera kommer genomföras på innergårdar i Hjorthagen och i parken Balders Hage i Lärkstaden. Ett program för upprustning av Ruddammsparken kommer också att tas fram under året. Parken innehåller bland annat en lekplats som har ett stort besöksstryck från flera förskolor i närheten och som behöver rustas. För ökad blomsterprakt rustas planteringen vid kyrkan i Gustav Adolfsparken samt rosplanteringar i Tessinparken.

För att våra parker ska vara rena, snygga och trivsamma behöver vi alla hjälpas åt. Under 2020 har idrottsföreningar möjlighet att städa parkerna i samverka stadsdelsförvaltningen och organisationen Städa Sverige.

Under året kommer nya meddelandetavlor sättas upp i stadsdelsområdet och för ökad tillgänglighet och trivsel i Karlavägens mittstråk kommer en genomgripande upprustning av gräs- och grusytor genomföras under året.

Resursanvändning

Parkingenjörernas, landskapsarkitekternas och samhällsplanerarnas kompetens, avdelningens investeringsbudget samt drift och underhållsbudget, stadsdelsområdets parkplan samt upphandlade entreprenörer och konsulter utgör resurser för att nå målet.

Uppföljning

Investeringsplaner och underhållsplaner följs löpande upp. Avstämningsmöten med entreprenörer för skötsel av parkerna genomförs enligt avtalet vilket innebär månatliga protokollförda byggmöten där också behov av tilläggs- och ändringsarbeten anmäls, redovisas och beslutas. Säkerhetsbesiktning av alla lekplatser utförs av certifierad besiktningsman, protokollförs och anmärkningar åtgärdas. Vattenkvaliteten för plaskdammar och strand-/bryggbad kontrolleras, dokumenteras och avvikelser åtgärdas.

Utveckling

Fortsätta arbetet med parkteknisk utveckling. Förbättra kontroll och uppföljning av entreprenaderna. Anpassa parkerna så att de klarar ett ökat besöksstryck och i framtiden ett förändrat klimat.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel invånare i stadsdelsområdet som vet hur de ska gå tillväga om de vill påverka beslut i min stadsdel som rör: Parker, lekplatser, parklekar.	30 %		År
Kommentar Årsmål Kungsholmen 33 % Årsmål Östermalm 29 %			
Andel invånare i stadsdelsområdet som vet var de ska vända sig om de vill lämna synpunkter och idéer om sin stadsdel, när det gäller Parker, lekplatser, parklekar.	37 %		År
Kommentar Årsmål Kungsholmen 39 % Årsmål Östermalm 36 %			
Andel invånare i stadsdelsområdet som vet var de ska vända sig om de vill vara delaktig i utvecklingen av sin stadsdel, när det gäller parker, lekplatser, parklekar.	30 %		År
Kommentar Årsmål Kungsholmen 31 % Årsmål Östermalm 25 %			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ge idrottsföreningar på Kungsholmen och Östermalm möjlighet att städa i parkerna i samverkan med stadsdelsförvaltningarna och organisationen Städa Sverige.	2020-01-08	2020-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Nämndmål:

2.2.1. Behov av samhällsservice uppmärksammas tidigt i samhällsplaneringen

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet.

I remissvar och deltagande i arbetsgrupper bevakar och verkar förvaltningen för att invånarnas behov av specialbostäder, förskolor, äldreboenden och offentliga platser inom stadsdelsområdet tillgodoses.

Förväntat resultat

När nya bostäder byggs inom stadsdelsområdet har invånarna god tillgång till kommunal service samt parker och grönområden som är tillgängliga för alla. Det finns förskolor, bostäder med särskild service och äldreboenden i tillräcklig omfattning.

Enhetsmål:

Invånarnas behov av nämndens verksamheter är med tidigt i samhällsplaneringen

Förväntat resultat

Genom att i remissvar och deltagande i arbetsgrupper bevaka invånarnas behov av specialbostäder, förskolor och offentliga platser i norra innerstaden.

Arbetsätt

Det är angeläget att i stadsutvecklingen tidigt beakta och samordna nämndernas behov av förskoleplatser, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden samt parker och grönområden. Avdelningen deltar därför i stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets arbete med utveckling av norra innerstadens stadsutvecklingsområden. Då det handlar om förtätning av områden är det särskilt angeläget att avdelningen verkar för tillräcklig tillgång på friytor, både vad gäller förskolegårdar och parker. I de remisser som kommer till nämnden bevakar avdelningen tillgänglighetsfrågorna i alla typer av boenden.

Avdelningen arbetar för ett tydligt barnperspektiv och jämställdhetsperspektiv i planeringen, bland annat genom att efterfråga barnkonsekvensanalyser. Ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv är det också viktigt med god tillgång till park-, lek- och idrottsmiljöer, inte minst i stadens utvecklingsområden.

Kungsholmen

Under året är stadsutvecklingen och tillskapandet av nya bostäder och andra verksamheter i

Stadshagen, Hornsbergs bussdepå i Kristineberg, området Primus på Lilla Essingen, kvarteret Ångtvätten på Stora Essingen samt kvarteret Tegelbruket i fokus. Projektet Tegelbruket på Fleminggatan innebär en flytt av St. Eriks ögonsjukhus och tillskapandet av nya bostäder, detaljplanen för området kommer komma ut på samråd under 2020. I samband med de planerade förtätningarna på Kungsholmen är det en utmaning av få tillräckligt stora och ändamålsenliga förskolegårdar samt att få tillräckligt med friyta med attraktiva och långsiktigt hållbara parker. I utvecklingen av Stadshagen är frågor om trygghet och tillgänglighet särskilt viktiga för avdelningen att driva.

Norrmalm

Under året är stadsutvecklingen i Hagastaden i fokus där till exempel detaljplan för Östra Hagastaden är planerat att gå ut på samråd. Genom en intern projektorganisation arbetar avdelningen för att Hagastaden ska ha tillräckligt antal förskoleplatser och ändamålsenliga förskolegårdar, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden samt god tillgång till parker och grönområden. I Hagastaden är frågor om friytetillgång särskilt angelägna då området byggs väldigt tätt.

Avdelningen deltar också i planeringen av utvecklingen av Sabbatsbergsområdet som är planerat att gå ut på programsamråd under året. Även i Sabbatsberg är frågor om friytetillgång i förhållande till skol- och förskolegårdar en särskild utmaning när området förtätas.

Östermalm

Under året är stadsutvecklingen i Norra Djurgårdsstaden i fortsatt fokus. Under året kommer förvaltningen delta i arbetet med framtagandet av ett program för Loudden, som leds av stadsbyggnadskontoret. Programmet planeras komma ut på samråd i början på 2021.

Avdelningen stödjer arbetet i fokusgruppen Leva och bo, för invånare i Norra Djurgårdsstaden. I samarbete med exploateringskontoret fortsätter bland annat arbetet med att nyinflyttade får information om Norra Djurgårdsstadens hållbarhetsprofil och aktiviteter såsom guidade vandringar i området ordnas med fokus på hållbarhetsfrågor.

Resursanvändning

Parkmiljöavdelningens olika kompetenser och erfarenhet av medborgardialoger och kunskap om samhällsplanering tillsammans med väl upparbetade kanaler och ett gott samarbete med bland annat andra avdelningar inom stadsdelsförvaltningarna, Stadsbyggnadskontoret, Trafikkontoret och Exploateringskontoret utgör resurser för att uppfylla åtagandet.

Uppföljning

Nämndens verksamheter redovisas i förvaltningens tjänsteutlåtande. Uppföljning avseende planremisser sker på återkommande möten med Stadsbyggnadskontoret och Exploateringskontoret.

Utveckling

Lyfta utmaningar och erfarenheter kring stadsdelsförvaltningens arbete i utvecklingsområden inom staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Nämndmål:

2.3.1. Transporter inom nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

Beskrivning

Nämndens fordon ska drivas med miljövänliga bränslen. Nämnden ska arbeta för att minska utsläpp av växthusgaser.

Förväntat resultat

Nämndens transporter sker med miljövänliga fordon enligt nämndens resepolicy.

Enhetsmål:

Transporter inom verksamhetsområdet är miljömässigt hållbara

Förväntat resultat

Avdelningen bidrar till en hållbar livsmiljö genom att minska negativ miljöpåverkan från transporter inom verksamheten.

Arbetssätt

Stockholm ska intensifiera omställningen till att bli en hållbar stad med höga ambitioner inom klimat och miljö. Verksamheternas klimatutsläpp ska minska och andelen förnybar energi öka. Den största negativa miljöpåverkan sker genom de utsläpp av växthusgaser som verksamheten ger upphov till. Avdelningen minskar utsläppen av växthusgaser genom att följa förvaltningens resepolicy, som bland annat innebär en stor andel cykel- och kollektiva resor i arbetet.

Avdelningens bil körs med odubbade däck och drivs med biogas. Under året kommer även en miljörevision av park- samt anläggningsentreprenörernas maskinparker att genomföras. Avdelningen inhämtar goda exempel genom omvärldsbevakning och arbetar för att inspirera entreprenörer att använda fossilbränslefria maskiner.

Resursanvändning

Medarbetarnas engagemang och kunskap, stadens styrdokument på området samt avdelningens miljöbil och två tjänstecyklar utgör resurser för att uppnå målet.

Uppföljning

Parkmiljöavdelningen följer upp resultaten genom att i tertialrapport 1 och 2 och verksamhetsberättelsen rapportera antalet miljöbilar, odubbade vinterdäck och andelen förnyelsebart drivmedel avseende egna transporter.

Utveckling

Omvärldsbevakning, följa utvecklingen av miljövänliga arbetsmaskiner och uppmuntra entreprenörerna att investera i miljösmapta maskiner och arbetsmetoder.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Idrottsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att från 2021 samla ansvaret för stadens samtliga motionsspår under idrottsförvaltningen.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

2.4.2. Parker och grönområden möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma. Nämnden bidrar till målet genom att utveckla parker och grönområden som ökar invånarnas och besökarnas möjlighet till fritidsaktiviteter genom ett jämställt, jämlikt och tillgängligt nyttjande året om.

Förväntat resultat

I parker- och grönområden ska invånarnas behov av lek, spontanidrott och fritidsaktiviteter tillgodoses. Parkerna är mångfunktionella och erbjuder ett rikt utbud av aktiviteter och anläggningar, som möjliggör ett jämställt och jämlikt nyttjande. Parklekarna är välbesökta och tillgängliga.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel invånare som anser att det finns goda möjligheter till spontanidrott i Stockholm, som t.ex. motionsspår, bollplaner och öppna parktytor	82 %		År
Kommentar Årsmål Kungsholmen 82 % Årsmål Östermalm 85 %			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Invigning av Norrbackatäppan	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Parker och grönområden möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter

Förväntat resultat

I parker- och grönområden tillgodoses invånarnas behov av lek, spontanidrott och fritidsaktiviteter. Parkerna är mångfunktionella och erbjuder ett rikt utbud av aktiviteter och

anläggningar året om, som möjliggör ett jämställt och jämlikt nyttjande. Parklekarna är välbesökta och tillgängliga.

Arbetsätt

I takt med att invånarna blir fler, ökar behovet av möjlighet till fritidsaktiviteter. Det är viktigt att utforma parkerna så att de ger förutsättningar för ett jämställt nyttjande för alla åldrar. När nya parker anläggs i exploateringsområden arbetar avdelningen för att invånarnas behov ska tillgodoses. Avdelningen verkar för stärkt samarbete med idrottsförvaltningen och fastighetskontoret.

Kungsholmen

Den lekmiljö som förnyas i och med upprustningen av Signalparken i Marieberg är främst riktad till yngre barn, då det är det som området har störst behov av. Lekmiljön som kommer består av en blandning av funktioner som lockar både till rörelse, roll- och upptäckarleik ska främja ett jämställt nyttjande. I Rålambshovsparken kommer den väl använda linbanan bytas ut under året. Förvaltningen kommer se över och rusta lekutrustningen i Uggleparken i Kristinebergs slottspark. I övrigt kommer förvaltningen även se över och förbättra flera mindre lekplatser inom stadsdelsområdet. Mindre upprustningsåtgärder kommer också genomföras av basketplanen i Kronobergsparken och tennisbanan i Fredhäll.

Norrmalm

Under året slutförs upprustningen av Norrbackatäppan, med bland annat en ny lekmiljö och ytor för spontanidrott för både yngre och äldre barn och ungdomar, som det finns brist på i området. Parken kommer bland annat att innehålla en multisportplan, en vattenlek, klätterställning, pulkabacke, gungor med mera. I Vasaparken kommer det anläggas en paviljong för yoga som är följderna av ett medborgarförslag.

Östermalm

Ett program för upprustning av Ruddammsparken med bland annat en ny lekmiljö, kommer att tas fram under året. Efter ett förslag från eleverna kommer konstgräs att läggas på bollplanen vid Engelska skolan. Under året invigs också den nyligen upprustade lekplatsen Dianaparken i Hjorthagen och för att utveckla lekplatsen Ravinen i Ekhagen kompletteras den med en ny klätterställning efter ett medborgarförslag.

Resursanvändning

Parkingenjörernas och landskapsarkitekternas kompetens, avdelningens investeringsbudget samt drift och underhållsbudget, stadsdelsområdets parkplan samt upphandlade entreprenörer och konsulter utgör resurser för att nå åtagandet.

Uppföljning

Arbetet styrs av de lokala parkplanerna, verksamhetsplanen och följs upp i tertiälpapperter och verksamhetsberättelse.

Utveckling

Skapa förutsättningar för att innerstadens parker kan nyttjas året om samt utveckla metoder och stärka kompetensen inom genusfrågor i stadsplanering. Stärka samarbetet med idrottsförvaltningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Invigning av den upprustade Signalparken i Marieberg.	2020-01-08	2020-12-31
Invigning av Dianaparken i Hjorthagen	2020-01-08	2020-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

2.5.1. Nämndens verksamheter är energieffektiva och parkskötseln är miljösmart

Beskrivning

Förvaltningen söker medel för att fortsätta arbetet med att energieffektivisera verksamheterna genom att investera i energieffektiva lösningar. Förvaltningen har kartlagt äldre belysning inom verksamheterna där det finns behov av byte till mer energieffektiv belysning. Även byte och uppgradering av vitvaror såsom kyl/frys, diskmaskin, spis/ugn, torkskåp, tvättmaskiner och torktumlare bidrar till att reducera nämndens energiförbrukning och minska verksamhetens klimatpåverkan.

Den upphandlade parkentreprenörens maskiner ska drivas med miljövänliga bränslen.

Förväntat resultat

Nämndens energiförbrukning minskar och den upphandlade parkentreprenörens maskiner drivs av miljövänliga bränslen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomförande av miljörevision av parkentreprenörens samt anläggningsentreprenörens maskinpark.	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Avfallshanteringen i parkerna är miljösamt

Förväntat resultat

Parkerna upplevs vara rena och städade. Skräphanteringen är effektiv och miljösamt genom välplacerade miljösarta skräpkorgar.

Arbetsätt

Förvaltningen arbetar med att minska utsläpp av växthusgaser genom att vid upphandling ställa krav på parkdriftsrentreprenörens maskinpark. Avdelningen verkar också för stärkt samarbete med trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall AB i syfte att förbättra och effektivisera skräphanteringen så att den offentliga miljön upplevs ren och snygg oavsett förvaltningsgränser.

Kungsholmen

Skräphanteringen i parkerna effektiviseras ytterligare efter tidigare satsning på digitala och miljösarta skräpkorgar i Kungsholmens parker. Placering av skräpkorgar ses över kontinuerligt för att optimera insamling samt minska tömningsfrekvenser och transporter.

Norrmalm

Skräphanteringen i parkerna effektiviseras ytterligare efter tidigare satsning på digitala och miljösarta skräpkorgar i samtliga av Norrmalms parker, vilket har inneburit tydliga ekonomiska och miljömässiga vinster, bland annat minskade antalet transporter i parkerna med 70 procent. Placering av skräpkorgar ses nu över kontinuerligt för att för att optimera insamling samt minska tömningsfrekvenser och transporter.

Förvaltningen kommer att söka klimatinvestering för att byta ut ismaskinen vid Vasaparkens isbana, då den befintliga ismaskinen inte är tillräckligt energieffektiv och kommer ha svårt att klara nya krav på utsläpp av koldioxid. Den har också låg verkningsgrad vilket innebär höga kostnader.

Östermalm

Nämnden ansöker om klimatinvesteringsmedel för att fortsätta satsningen på miljösarta skräpkorgar. Placering av skräpkorgar ses över för att för att optimera insamling samt minska tömningsfrekvenser och transporter.

Resursanvändning

Avdelningens, Trafikkontorets, Stockholm vatten ABs och andra aktörers kompetens inom området.

Uppföljning

Klimatinvesteringar för gjorda investeringar i smarta skräpkorgar utvärderas kontinuerligt i samband med T2 och VB. En utförlig slutrapport görs vid avslutat projekt.

Utveckling

Utveckla metoder för att följa upp och utvärdera insatser som görs för att uppnå målet. Utifrån utvärdering sätta upp källsorteringskärl och anlägga komposter i andra parker.

Att på sikt kunna köra alla löv och kvistar från höststädning och lövupptagning till stadens anläggning för biokolsproduktion.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsatt satsning på Östermalm på miljösmapta skräpkorgar med solcellskomprimering under förutsättning att klimatinvesteringsmedel erhålls.	2020-01-08	2020-12-31

Nämndmål:

2.5.2. Parker och grönområden klarar nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

Beskrivning

Nämnden bidrar till målet genom att bland annat arbeta med strategier för dagvattenhantering samt skötsel och åtgärder som gynnar biologisk mångfald.

Förväntat resultat

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar. Den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna synliggörs och förstärks.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Sköta Bellevueparkens strandlinje mot Brunnsviken så att både rekreation och biologisk mångfald främjas.	2020-01-01	2020-12-31
Ta fram en trädvårdsplan för Blekholmsterrassen.	2020-01-01	2020-12-31
Utreda möjligheten till ökat lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) i varje parkupprustningsprojekt.	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

Förväntat resultat

Parker har anpassats för bättre dagvattenhantering och omhändertagande av kraftiga regn. Genom framtagna trädvårdsplaner finns en strategi för vilka typer av träd som ska återplanteras för att bidra till ökad motståndskraft mot sjukdomar och en ökad artrikedom.

I de planteringsplaner som tagits fram i parkförnyelseprojekt är fokus på ett varierat växtmaterial som gynnar insektsliv och biologisk mångfald. Parker sköts enligt framtagna skötselplaner för ökad biologisk mångfald.

I besvarandet av remisser och genom medverkan i pågående stadsutvecklingsprojekt har

avdelningen verkat för att nya parker anpassas till ett förändrat klimat och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster.

Arbetsätt

I parker och grönområden produceras en rad ekosystemtjänster som staden och människan är beroende av eftersom de renar luft och vatten, minskar buller och får oss att må bättre. För att stadens ekosystemtjänster ska fungera krävs en rik biologisk mångfald.

I syfte att bidra till den biologiska mångfalden samt skydda trädet från skador som kan uppkomma vid gräsklippning kommer förvaltningen testa att på några utvalda platser att låta gräset växa upp under träden.

Förvaltningen kommer fortsätta sitt arbete med att ta fram trädvårdsplaner för norra innerstadens parker, och kommer ta fram en trädvårdsplan för en Polishusparken på Kungsholmen, Blekholmsterrassen på Norrmalm samt Tessinparken på Östermalm under 2020.

Kungsholmen

I Rålambshovsparken fortsätter arbetet med mångfunktionella anpassningar för dagvatten- och skyfallshantering, som förvaltningen har sökt klimatinvesteringar för och som även beviljats statligt stöd från Boverket. Åtgärderna ska både göra parken mer rustad för kraftiga regn och kunna ta hand om och rena dagvatten, men även ge andra mervärden till parken och dess besökare.

Den torra sommaren 2018 har nu gett effekt och många träd har torrskadats eller dött till följd av detta, förvaltningen kommer därför genomföra återplanteringar av träd under 2020. Val av trädarter som ska återplanteras anpassas till de förutsättningar som finns på platsen med stöd av miljöbarometern, som är en webbplats där staden samlar miljödata. I syfte att bidra till en ökad biologisk mångfald kommer förvaltningen anlägga ängsyta i Kronobergsparken. Stadsdelsnämnden kommer att ansöka om klimatinvesteringar för att genomföra dessa projekt.

Avdelningen fortsätter delta i styrgruppen för arbetet med lokalt åtgärdsprogram (LÅP) för god vattenstatus i bland annat Riddarfjärden, tillsammans med berörda förvaltningar. Avdelningen deltar även i exploateringskontorets, stadsbyggnadskontorets samt trafikkontorets planering av stadsutvecklingen i Stadshagen och Kristineberg och verkar för att de ekologiska sambanden ska stärkas där.

Norrmalm

Den torra sommaren 2018 har nu gett effekt och många träd och perenner har torrskadats eller dött till följd av detta, förvaltningen kommer därför genomföra återplanteringar under 2020. Val av trädarter som ska återplanteras anpassas till de förutsättningar som finns på platsen med stöd av miljöbarometern, som är en webbplats där staden samlar miljödata. Stadsdelsnämnden kommer att ansöka om klimatinvesteringar för att genomföra detta projekt.

Avdelningen fortsätter delta i styrgruppen för arbetet med lokala åtgärdsprogram (LÅP) för

god vattenstatus tillsammans med berörda förvaltningar. Samarbetet med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret fortsätter för att stärka de ekologiska sambanden i utvecklingen av Hagastaden.

Östermalm

I syfte att bidra till en ökad biologisk mångfald kommer förvaltningen ersätta gräsyta med ängsyta. Förvaltningen kommer genomföra åtgärder för att göra Humlegården mer rustad för kraftiga regn som kan komma i framtiden och kunna fördröja dagvatten som förväntas rinna genom parken. Stadsdelsnämnden kommer att ansöka om klimatinvesteringar för att genomföra dessa projekt.

Gamla ekar har stort värde för den biologiska mångfalden. I syfte att ge ekar i Nationalstadsparken bättre förutsättningar kommer ett arbete med att ta bort växtlighet runt omkring dessa genomföras under året. Förvaltningen kommer, även sätta upp en ny informationsskylt om Nationalstadsparken vid entrén på Gärdets sportfält, i samarbete med länsstyrelsen.

Avdelningen deltar även i Exploateringskontorets, Stadsbyggnadskontorets och Trafikkontorets planering av stadsutvecklingen i Norra Djurgårdsstaden och verkar för att de ekologiska sambanden ska stärkas.

Resursanvändning

Parkingenjörernas och landskapsarkitekternas kompetens, avdelningens investeringsbudget samt drift och underhållsbudget samt de lokala parkplanerna utgör resurser för att nå åtagandet.

Uppföljning

Vi följer upp detta arbete genom att mäta hur många nya stadsodlingar som startar och genom att analysera vilka andra genomförda åtgärder som bidrar till att förstärka ekosystemtjänsterna.

Utveckling

Samverka med Trafikkontoret och andra aktörer kring att ta fram en dagvattenstrategi för allmän platsmark.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra klimatanpassningsåtgärder i Humlegården, under förutsättning att klimatinvesteringsmedel erhålls.	2020-01-08	2020-12-31
Omvandla gräsyta till ängsyta på några platser i syfte att bidra till biologisk mångfald, under förutsättning att klimatinvesteringar erhålls.	2020-01-08	2020-12-31
Sköta strandlinjen mot Kungsholmen och Essingeöarna så att både rekreation och biologisk mångfald främjas.	2020-01-08	2020-12-31
Sköta strandlinjerna inom Östermalms stadsdelsområde så att både rekreation och biologisk mångfald främjas.	2020-01-08	2020-12-31
Ta fram en trädvårdsplan för Polishusparken.	2020-01-08	2020-12-31
Ta fram en trädvårdsplan för Tessinparken	2020-01-08	2020-12-31

Nämndmål:

2.5.3. Nämndens verksamheter är giftfria

Beskrivning

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att bland annat minska miljögifter i nämndens verksamheter där barn och unga vistas.

Barn och unga ska få kunskap om sin delaktighet i naturens kretslopp, om ekologisk hållbarhet och få lära sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö.

Barn ska ha en giftfri vardag och ekologisk mat är det naturliga valet i så stor utsträckning som möjligt.

All personal inom förskolan och den öppna fritidsverksamheten ska få ökad kunskap om skadliga kemikalier, miljömärkta produkter, miljöfarligt avfall och förnyelsebart material. Nämnden ställer krav på miljövänliga material och skötselmetoder vid upphandling samt följer aktuell forskning och utveckling inom området.

Förväntat resultat

Miljögifter i nämndens verksamheter där barn och unga vistas ska minska. Material och skötselmetoder i stadsdelsområdets parker är giftfria.

Enhetsmål:

Material och skötselmetoder i stadsdelsområdenas parker är giftfria

Förväntat resultat

Miljögifter i nämndens verksamheter där barn och unga vistas ska minska. Miljöfarliga material är ersatta med miljösmarta alternativ.

Arbetsätt

Avdelningen bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att ställa miljökrav på material och kemikalier. Succesivt byts gammalt material ut som inte uppfyller stadens miljökrav. Under året skaffar sig avdelningen fördjupad kunskap om bland annat virke, konstgräs och gummibeläggningar. Avdelningen skaffar sig även fördjupad kunskap om behandling och miljömässiga samt ekonomiskt hållbara material i parker och grönområden utifrån miljöförvaltningens rekommendationer.

Resursanvändning

Kemikaliecentrums expertkunskaper inom området samt avdelningens landskapsarkitekter och parkingenjörer.

Uppföljning

Uppföljning av utförda insatser.

Utveckling

Omvärldsbevakning, följa utvecklingen av giftfria arbetsmetoder och material. Uppmuntra entreprenörerna till att arbeta giftfritt.

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Nämndmål:

3.1.1. Nämnden har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Beskrivning

Nämndens verksamheter ska drivas inom dess givna ekonomiska ramar och resurserna ska användas effektivt för att nå en budget i balans. Medarbetare och chefer ska ha en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna. Medarbetare och chefer ska ha rätt verktyg och kunskap om på vilka sätt de kan påverka verksamhetens kostnader och intäkter. Detta ska bidra till att identifiera utvecklingsområden och ta fram åtgärder vid behov och därmed uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi. Ekonomiuppföljningar på enhets-, avdelnings- och nämndnivå genomförs månadsvis.

Förväntat resultat

Nämndens budget är i balans och förvaltningen säkerställer en långsiktig stabilitet i ekonomin. Förvaltningens chefer har god kunskap om förändringar i verksamheten och gör anpassningar inom budgetramen utifrån behov. Åtgärder vidtas och följs upp i samband med månadsuppföljningarna då behov finns.

Utbildningar i ekonomiadministration hålls vid två tillfällen om året.

Enhetsmål:

Verksamhetsområdets upphandlingar och inköp bidrar till långsiktigt hållbara finanser

Förväntat resultat

Verksamheten är trogen de avtal som finns samt har kunskap om och ställer relevanta sociala, miljömässiga och ekonomiska krav i de egna upphandlingar som görs.

Arbetsätt

Verksamheten ska genom inköp och upphandling bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar stad. Merparten av verksamhetens inköp görs enligt avtal med upphandlade parkdriftentreprenörer och entreprenörer för utförande av parkinvesteringar enligt ramavtal där staden ställer relevanta och hållbara krav. Avtalstrohet till dessa avtal är en förutsättning för att nämnden ska kunna säkerställa att målsättningarna uppfylls.

Parkmiljöavdelningen samarbetar med Trafikkontoret, Exploateringskontoret och Södermalms stadsdelsförvaltning med gemensamma upphandlingar av entreprenader och konsulter.

Resursanvändning

Serviceförvaltningens upphandlingsexperter, förvaltningens upphandlingsansvarige samt avdelningens landskapsarkitekter och parkingenjörer.

Uppföljning

Uppföljning i tertialrapporter och verksamhetsberättelse.

Utveckling

Förbättra rutinerna för verksamhetens direktupphandlingar.
Genomföra kompetenshöjning inom Lagen om offentlig upphandling.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	82	82	År
 Sjukfrånvaro	7 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,5 %	Tas fram av nämnd	Tertial

Nämndmål:

3.2.1. Nämndens resurser används väl med fokus på resultat för invånarna

Beskrivning

Genom ett effektivt utnyttjande av förvaltningens samlade resurser skapas förutsättningar för en hållbar ekonomi och verksamheter av hög kvalitet. Förvaltningen tar tillvara digitaliseringens möjligheter samt uppmuntrar nytänkande. Genom ett ökat användande av e-handelssystemet uppnås en högre avtalstrohet samt kostnadseffektivitet. Samverkan och jämförelser mellan verksamheter och stadsdelsnämnder bidrar till utveckling av arbetsprocesser. Förvaltningen arbetar för att tillgängliggöra verksamheterna och staden utifrån invånarnas behov. Eftersom stadsdelsområdet växer behöver förvaltningen säkerställa att lokalbeståndet används på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter använder resurser effektivt så att invånarna får största möjliga nytta för skattepengarna. Användningen av digitala verktyg utvecklas.

Enhetsmål:

Verksamhetens resurser förvaltas och används väl med fokus på resultat och effekter för våra invånare och parkbesökare

Förväntat resultat

Verksamheten har en budget i balans och beställarkompetensen är hög. Verksamheten bedrivs enligt ingångna avtal och med fokus på att uppnå hög kvalitet i parkerna för invånare och parkbesökare enligt uppställda mål. Uppföljning och kontroll av parkentreprenörernas arbete är systematisk och effektiv. Samarbetet i staden kring övergripande fokusområden inom verksamheten är utvecklad.

Arbetssätt

Kostnaderna för verksamheten ska rymmas inom budget vilket innebär att ej planerade kostnadsökningar finansieras inom budgetramen. Budgeten är uppdelad i en drift- och en investeringsdel, med en tydlig fördelning av ansvarsområden. Inom avdelningen blir alla medvetna om budgetuppföljningar och prognoser under året genom uppföljning med information på avdelningsmöten. Vid risk för avvikelse upprättas en åtgärdsplan.

Den systematiska verksamhetsutvecklingen sker genom successiva förbättringar. Genom samarbete blir verksamheten mer effektiv. Samarbete sker mellan stadsdelsförvaltningarna i framtagande av stadsövergripande policies i olika frågor, under ledning av Trafikkontoret.

Resursanvändning

Avdelningschef, landskapsarkitekterna, parkingenjörerna och samhällsplanerarnas erfarenhet och kompetens utgör resurser för att uppfylla målet.

Uppföljning

Månadsvisa ekonomiska uppföljningar och prognoser. Resultat från medborgarundersökningar och utvärdering av utförda insatser i parkerna. Avtalsuppföljning genom kontroll av parkerna.

Utveckling

Fortsätta att förbättra arbetet med planering, kostnadsstyrning, uppföljning och prognos. Utveckla samarbetet och kontroll av entreprenörens arbete.

Fortsätta att utveckla och effektivisera administrativa rutiner samt hitta fler samarbeten mellan olika nämnder som bidrar till att uppfylla målet.

Driftportalen Park, är ett nytt digitalt redskap för effektivare uppföljning av parkdriftentreprenader. Utvecklingen av Driftportalen Park finansieras genom medel för digital förnyelse, och projektleds av Trafikkontoret. Systemet planeras sättas i drift under året, och det nuvarande verktyget Speed-up som verksamheten använder idag, ska fasas ut.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utveckla analysen av inkomna synpunkter, idéer och klagomål för att identifiera behov av åtgärder i parker och grönområden.	2020-01-09	2020-12-31
Utveckla uppföljningen av parkdriftsavtalen med ytterligare verktyg för systematisk uppföljning och dokumentation.	2020-01-09	2020-12-31
Dokumentera rutiner för inköp på avdelningsnivå.	2020-01-20	2020-12-31

Nämndmål:

3.2.2. Medarbetare och chefer är engagerade och utvecklar verksamheten

Beskrivning

Förvaltningen är ett föredöme som arbetsgivare och har en väl fungerande arbetsmiljö som möjliggör engagemang, samverkan och utveckling.

Förväntat resultat

Engagerade medarbetare och chefer bidrar till att nå uppsatta mål och att utveckla verksamheten. Personälrorlighet och sjukfrånvaro är på en sund nivå.

Enhetsmål:

Ledarskap och medarbetarskap är utvecklingsinriktat och skapar delaktighet.

Förväntat resultat

Verksamheten attraherar, rekryterar, behåller och kompetensutvecklar sina medarbetare.

Den organisatoriska och sociala arbetsmiljön är god.

Ledarskapet är aktivt och kommunikativt.

Medarbetarna har tydliga roller, är engagerade och tar ansvar för att både utföra och utveckla sitt arbete.

Upplevelsen av delaktighet och inflytande skapar arbetsglädje, engagemang och goda resultat.

Arbetsätt

Ledarskapet utgår ifrån värdegrunden om alla människors lika värde, brukaren i centrum, utveckling genom delaktighet och ansvar. Chefen har ett ansvar att genom ett coachande ledarskap skapa medvetenhet hos varje medarbetare om vars och ens bidrag till helheten och vikten av att ständigt utvecklas i sitt arbete. Medarbetarna ska vara väl förtrogna med verksamhetens mål och förväntade resultat. Ett aktivt medarbetarskap innebär att varje individ tar ett eget ansvar för sina arbetsuppgifter för att utveckla verksamheten.

Dialog, delaktighet, engagemang och verksamhetsutveckling skapas bland annat genom att verksamhetsplaneringen sätts gemensamt på planeringsdagar varje höst och följs upp på avdelningsmöten i samband med tertialrapport 1 och 2. Som stöd i arbetet tas projektplaner fram. Årliga medarbetarsamtal och kontinuerliga avstämningsmöten ger individuell och

dokumenterad återkoppling.

För att stödja varje medarbetares möjligheter till utveckling och lärande har var och en, en individuell utvecklingsplan som bidrar till verksamhetens måluppfyllelse. Utvecklingsplanen följs upp på individuella medarbetarsamtal. Alla medarbetare ska ha en individuell utvecklingsplan som bidrar till verksamhetens måluppfyllelse och löpande uppdateras för att stödja varje medarbetares möjligheter till utveckling och lärande.

Avdelningsmöten hålls regelbundet veckovis, och ordförandeskapet för dessa möten roterar mellan avdelningens alla medarbetare. Avdelningen har en hälsocoach och medarbetarna uppmuntras till friskvårdsaktiviteter. Avdelningen ska också genomföra gemensamma friskvårdsaktiviteter.

Resursanvändning

Avdelningsmöten
Friskvårdsbidrag
Arbetsmiljöronden
Planeringsdagar
Kurser
Studieresor

Uppföljning

Hur ledarskapet och medarbetarskapet upplevs följs upp i medarbetarsamtal samt i förvaltningens medarbetarenkät årligen. Resultatet av medarbetarenkäten följs upp och diskuteras på APT.

Utveckling

Under året kommer pensionsavgång och ny rekrytering ske. Organisation och ansvarsfördelning kommer att anpassas i samband med detta.

Uppföljning av ekonomi

Resursanvändning

Budget 2020

Kungsholmen
Driftbudget

13,8 mnkr

Investeringsbudget

Stadsdelsnämnden har i budget 2020 tilldelats 14,2 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2020	Beskrivning
Centrala medel		
Signalparken	7	Genomförande av upprustning efter program.
Rålambshovsparken	1	Mindre upprustningsåtgärder.
Nycklade medel		
Tora Dahls park	1,2	Slutförande av upprustning av gångvägar, vistelseytor m.m.
Polishusparken	0,5	Framtagande av program för upprustning.
Norrmälarstrand	0,7	Garantiskötsel samt mindre åtgärder.
Västra Kungsholmen	1,6	Ny linbana till Rälis parklek, mindre övriga lekåtgärder samt målning av linjer för basket i Kronobergsparken m.m.
Östra Kungsholmen	1,3	Rusta upp lekutrustning i Uggleparken i Kristineberg, utreda strandkoning vid Karlbergskanalen.
Fredhäll/Marieberg	0,4	Förbättra tennisplanen i Fredhällsparken samt öka permanenta gångväg i Mariebergsparken.
Lilla och Stora Essingen	0,3	Utbyte av brygga på Lilla Essingen.
Totalt	14,2	

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om totalt 6,8 mnkr för klimatinvesteringar i Regnparken i Rålambshovsparken (6,3 mnkr), ängsyta (0,1 mnkr) samt nyplantering av träd (0,4 mnkr) enligt bilaga. Samt trygghetsinvesteringar för totalt 1,036 mnkr i Tora Dahls park (0,4 mnkr), Stadshagen (0,175 mnkr) samt hundrastgård i Kristineberg (0,461 mnkr).

Norrmalm Driftbudget

17,4 mnkr

Investeringsbudget

Stadsdelsnämnden har i budget 2020 tilldelats 15,7 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2020	Beskrivning
Centrala medel		
Norrbackatäppan	7	Fortsatt genomförande av parkupprustning efter beslutat program.
Nycklade medel		
Blekhölmsterrassen	0,3	Framtagande av program.
Yogapaviljong Vasaparken	1,5	Uppförande av Yogapaviljong.
Ny entré Vasaparken	1,2	Slutförande av entrén.
Vattenledning och mikroplastfilter Vasaparken	1	Ersättning av ledning efter läckage. Filter till konstgräsplan.
Norrbackatäppan	3	Delfinansiering av centralt investeringsprojekt.

Mnkr	Budget 2020	
Tillgänglighetshöjande åtgärder	1,2	Gångvägar, trappor och räcken m.m.
Småparker	0,5	Komplettering av utrustning.
Totalt	15,7	

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om totalt 7 mnkr för klimatinvesteringar: i Vasaparken för ismaskin (6,5 mnkr) samt för träd och perenner (0,5mnkr). Samt trygghetsinvesteringar för totalt 0,270 mnkr: i Lilla utsiktsplatsen, Observatorielunden (0,120 mnkr) samt i Vasaparken för bland annat belysning i Yogapaviljong (0,150 mnkr).

Östermalm

Driftbudget

14, 2 mnkr

Investeringsbudget

Stadsdelsnämnden har i budget 2020 tilldelats 12,5 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2020	
Centrala medel		
Balders hage	2	Upprustning.
Hjorthagens innergårdar	1	Upprustning, första etappen.
Humlegården	1,5	Upprustning av Linneplanteringen.
Ruddammsparken	1	Program inför upprustning.
Nvcklade medel		
Humlegården	2	Floras kulle samt allmänna åtgärder
Gustav Adolfs parken	1	Upprustning av blomsterplantering.
Tessinparken	0,5	Förnyelse av rosenplanteringar.
Bollplan vid Engelska skolan	0,6	Bollplanen får konstgräs.
Karlavägens mittstråk	1,4	Gräs och grusytor rustas.
Småparker och lek	0,9	Ny klätterställning i lekplatsen Ravinen, Ekhagen med mera.
Friställande av ek i nationalstadsparken samt skyltprogram	0,6	Ytterligare medel söks från Länsstyrelsen.
Totalt	12,5	

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för klimatinvesteringar om 0,4 mnkr för solcellskomprimerande skräpkorgar, 0,1 mnkr anläggning av ängsyta, 0,4 mnkr för trädplantering samt 3,0 mnkr för klimatanpassningsåtgärder i Humlegården.

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för trygghetsinvesteringar om 0,2 mnkr för livräddningsstationer samt 0,3 mnkr för trygghetsfrämjande insatser i Ekhagen, Hjorthagsparken samt Kaknäs.